

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aktuální judikatura k zákonu proti praní špinavých peněz

Právní úprava boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (často se používá také pojem AML z anglického anti-money laundering) nebývá tím nejčastějším předmětem odborné diskuse ani judikatury českých soudů. České správní soudy k současnému zákonu č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, do dnešního dne rozhodovaly pouze v 11 případech. Ostatně k předešlému předpisu, zákonu č. [61/1996](#) Sb., databáze na stránkách Nejvyššího správního soudu obsahuje pouze jedno rozhodnutí a to ještě navíc v poměrně okrajové záležitosti, převozu cestovních šeků.[1]

Pokud už některý z českých soudů k této oblasti práva vydá rozhodnutí, a to i poměrně významné, nevzbudí to zdaleka takovou pozornost, jako údajné či skutečné skandály největších světových bank, které měly být zneužívány právě k „praní peněz“. Je to možná pochopitelné, ale každopádně je to škoda, protože pro praxi jsou mohou mít tyto rozsudky daleko větší, a každopádně bezprostřední, význam.

Blokování účtů před Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud v květnu tohoto roku rozhodoval v kauze týkající se odkladu splnění příkazu klienta podle § 20 zákona č. [253/2008](#) Sb. Konkrétně se jedná o rozsudek ze dne 7. května 2020, č. j. 6 Afs 129/2019 - 55[2]. Finanční analytický útvar Ministerstva financí, který se později transformoval na Finanční analytický úřad, podle zmíněného ustanovení zákona nařídil třem bankám, aby na 72 hodin zablokovaly účty konkrétní právnické osoby. Banky tak učinily a daná právnická osoba se proti zablokování svých účtů, resp. prostředků na nich, bránila správní žalobou. Věc se nakonec dostala právě až k Nejvyššímu správnímu soudu.

Odklad splnění příkazu klienta, tedy ono zablokování účtu, je v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu poměrně často využívaným nástrojem[3]. Nejvyšší správní soud se vyjádřil k několika jeho důležitým aspektům, proto je jistě vhodné si jeho závěry stručně shrnout.

Rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta jako správní rozhodnutí

První spornou otázkou bylo, zda pokyn, jímž FAÚ dotčným bankám uložil, aby zablokovaly prostředky na účtech konkrétního klienta, je či není správním rozhodnutím dle § 67 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád. FAÚ v kasační stížnosti argumentoval, že se o správní rozhodnutí nejedná, např. proto, že vydání tohoto pokynu nepředchází správní řízení, nebo proto, že dalším krokem po zablokování může v případě vyjasnění pochybností být i to, že s daný účet je „odblokován“. Z tohoto důvodu měly podle názoru FAÚ správní soudy žalobu zamítnout, protože byla podána proti správnímu rozhodnutí[4], které v tomto případě vydáno nebylo, a ne proti zásahu[5], který FAÚ nezpochyboval.

Nejvyšší správní soud však potvrdil předchozí závěr Městského soudu v Praze a na základě materiálního i faktického obsahu tohoto pokynu konstatoval, že se o správní rozhodnutí jedná.[6]

Formu a další náležitosti správního rozhodnutí jsou upraveny v § 67 – 70 zákona správního řádu. Rozhodnutí jako takové musí obecně splňovat formální i obsahové náležitosti, tzn. být vyhotoveno písemně, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, musí z nich být patrné, že se jedná o rozhodnutí, který orgán jej vydal, a musí rovněž obsahovat výrokovou část (v tomto případě jaké povinnosti se ukládají a komu), odůvodnění (proč je uloženo odložit příkaz klienta) a poučení o opravném prostředku. Pro úplnost dodejme, že použití řádného opravného prostředku, o kterém musí být účastník řízení informován, tedy odvolání, v tomto případě vylučuje přímo § 20 odst. 4 zákona č. [253/2008](#) Sb.

Na druhé straně proti rozhodnutí, jímž je dle tohoto rozsudku Nejvyššího správního soudu i rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta, se lze bránit i mimořádnými opravnými prostředky. Jimi jsou především návrh na zahájení přezkumného řízení a návrh na obnovu řízení. Návrh na zahájení přezkumného řízení může podat i osoba, jejíž prostředky byly rozhodnutím FAÚ zablokovány, ačkoliv dle § 20 odst. 4 zákona č. [253/2008](#) Sb. není účastníkem řízení. Návrh na obnovu řízení pak už může podat jen účastník řízení, jímž je v souladu s uvedeným ustanovením pouze povinná osoba, která podala oznámení podezřelého obchodu, nebo u níž se nachází majetek, který má být předmětem podezřelého obchodu.[\[7\]](#)

Komentované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu rovněž vyjasnilo, jakou správní žalobu se může klient, jemuž byly prostředky zablokovány, proti tomuto rozhodnutí bránit. S ohledem na výše uvedené se jedná o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní.

Odůvodnění rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta

Každé správní rozhodnutí, tedy i rozhodnutí FAÚ o odkladu splnění příkazu klienta, musí být odůvodněno. Odůvodnění rozhodnutí musí podle správního řádu obsahovat mj. důvody výroku rozhodnutí, v tomto případě tedy důvody pro odklad splnění příkazu klienta, podklady pro vydání rozhodnutí, a úvahy, kterými se správní orgán řídil při hodnocení těchto podkladů a při výkladu relevantních právních předpisů.[\[8\]](#)

Otázkou je, jak toto poměrně specifické rozhodnutí, rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta, odůvodnit a zda detailní odůvodnění nemůže ohrozit dosažení cíle daného postupu FAÚ. Důležitým aspektem je také to, že rozhodnutím je ukládána povinnost bance či jiné povinné osobě, nikoliv tomu, jehož prostředky jsou takto blokovány. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že z podstaty věci tak odůvodnění pro tyto účely nemusí obsahovat detailní vymezení skutečností o důvodech a okolnostech souvisejícího šetření FAÚ, odůvodnění nezbytnosti odkladu splnění příkazu klienta atd.[\[9\]](#) Pro povinné osoby se tak v tomto směru zřejmě nebude nic měnit. FAÚ bude povinen svůj postup při blokování prostředků klienta detailně odůvodnit až v případě soudního přezkumu příslušného rozhodnutí.[\[10\]](#)

Plošné blokování prostředků

Nejvyšší správní soud se rovněž zabýval rozsahem, v jakém lze povinnému subjektu nařídit, aby odložil splnění příkaz klienta. Soud nesouhlasil s přístupem, kdy FAÚ nařizuje plošné blokování prostředků bez vymezení alespoň hrubé výše prostředků, které mají být takto blokovány.[\[11\]](#)

Podle názoru Nejvyššího správního soudu by takový postup byl v pořádku při podezření na financování terorismu. V posuzovaném případě se však jednalo o podezření z legalizace výnosů z trestné činnosti a v takovém případě, podle názoru soudu, musí mít FAÚ alespoň rámcovou představu, o jakou částku se má jednat. Blokování všech prostředků bez ohledu na to, zda má FAÚ důvodné podezření, že všechny mohly být získány trestnou činností, by podle soudu bylo nepřiměřené. V této části tak

Nejvyšší správní soud věc vrátil Městskému soudu s tím, aby se tímto aspektem zabýval a posoudil, zda rozhodnutí FAÚ nebylo z tohoto pohledu nepřiměřené.

Pro praxi FAÚ by toto rozhodnutí mělo znamenat, že by v případě vydávání rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta měl zvážit, a být v případě soudního přezkumu schopen odůvodnit, v jaké výši, alespoň řádově, a proč hodlá prostředky „zmrazit“. Pokud by následně nebyl schopen svoje rozhodnutí odůvodnit objektivními důvody, mohla by být jeho rozhodnutí správními soudy rušena.

Zablokování účtu jen po podání oznámení o podezřelém obchodu?

Poslední z bodů, které budu stručně komentovat, je otázka, jestli FAÚ může rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta vydat pouze na základě oznámení o podezřelém obchodu, jak uváděl Městský soud v Praze, nebo i bez něj.

Městský soud na základě § 20 odst. 1 zákona č. [253/2008](#) Sb. dovedl právě to, že FAÚ může zablokovat účet jen v návaznosti na toto oznámení. Uvedené ustanovení zákona skutečně upravuje postup pro podání oznámení o podezřelém obchodu a následném odložení splnění příkazu klienta^[12], nicméně v posuzovaném případě FAÚ postupoval podle § 20 odst. 3 tohoto předpisu. Toto ustanovení se netýká procesu po podání oznámení o podezřelém obchodu, ale obecně upravuje možnosti FAÚ rozhodnout buď o prodloužení doby pro splnění příkazu klienta, o zajištění jeho majetku nebo právě o odložení splnění jeho příkazu.

Jak k tomu dodal Nejvyšší správní soud, nic v zákoně č. [253/2008](#) Sb. nenasvědčuje tomu, že by rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta mělo být nutně vázáno na oznámení podezřelého obchodu ze strany povinné osoby. Naopak, taková podmínka by nedávala smysl, neboť FAÚ může získávat informace a prošetřovat určité okolnosti i jinak než na základě oznámení podezřelého obchodu.^[13]

Závěr

Jak je uvedeno výše, česká judikatura k oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu není z nejbohatších. I s ohledem na obecně známé kauzy „praní špinavých peněz“, významný veřejný zájem, který je tímto předpisem sledován, i připravovanou novelizací zákona, která má např. výrazně zvýšit pokuty za jeho porušování^[14], je však jistě velmi důležité sledovat i rozhodovací činnost národních soudů.

Mgr. František Nonnemann

Autor je členem výboru Spolku pro ochranu osobních údajů a zaměstnancem společnosti MallPay s.r.o.

Článek vyjadřuje osobní názor jeho autora.

e-mail: nonnemann@volny.cz

[1] www.nssoud.cz

[2] K dispozici >>> [zde](#).

[3] Srov. výroční zprávu Finančního analytického úřadu za rok 2019, k dispozici >>> [zde](#).

[4] § 65 a násl. zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní.

[5] Správní žaloba podle § 82 a násl. zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní.

[6] Body 26 - 42 rozsudku.

[7] Viz Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, komentář k § 94 (přezkumné řízení) a § 100 (obnova řízení).

[8] Srov. § 68 odst. 3 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád.

[9] Viz body 55-56 komentovaného rozsudku.

[10] Viz body 57-58 rozsudku.

[11] Srov. body 59-63 rozsudku.

[12] „Pokud hrozí nebezpečí, že bezodkladným splněním příkazu klienta by mohlo být zmařeno nebo podstatně ztíženo zajištění výnosu z trestné činnosti nebo prostředků určených k financování terorismu, povinná osoba může splnit příkaz klienta týkající se podezřelého obchodu nejdříve po uplynutí 24 hodin od přijetí oznámení podezřelého obchodu Úřadem. Majetek, jehož se příkaz klienta týká, vhodným způsobem zajistí proti manipulaci, která by byla v rozporu s účelem tohoto zákona. Na odklad splnění příkazu klienta upozorní povinná osoba Úřad v oznámení o podezřelém obchodě.“

[13] Bod 45 rozsudku.

[14] Viz sněmovní tisk 909, k dispozici >>> [zde](#). Za porušení některých povinností plynoucích ze zákona č. [253/2008](#) Sb., např. za opakované či soustavné neplnění povinností týkajících se identifikace a kontroly klienta, bude možné, pokud bude daná novela přijata, uložit pokutu ve výši až 130 milionů korun nebo dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu, podle toho, která hodnota bude vyšší. Kromě toho bude FAÚ rovněž moci uložit sankci zákazu činnosti.

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)